

19 - 23 september 2011 in Groningen

World Canals Conference 2011: Waterways - Ways of Value

De World Canals Conference (WCC) is een internationaal platform waar jaarlijks gouvernementele, technische, commerciële en toeristische organisaties samenkomen die geïnteresseerd zijn in de ontwikkelingen rond binnenlandse waterwegen. De WCC heeft tot nog toe een sterk Angelsaksisch stempel gedragen, maar wil zich graag verbreden naar andere landen. Zo heeft in 2009 de conferentie plaatsgevonden in Servië en staat in 2012 China (voormalig Kanton) op het programma. Voor 2011 is de keuze gevallen op Noord-Nederland. De WCC maakt onderdeel uit van IWI, Inland Waterways International die wereldwijd het behoud, gebruik, ontwikkeling en duurzaam beheer van waterwegen stimuleert. Het gaat daarbij onder meer om binnenlandse scheepvaart, pleziervaart, het gebruik van jaagpaden, restauratie van kanalen en kunstwerken.

Nederland heeft een rijke geschiedenis in de omgang met water. Beroemd in de hele wereld, waar het gaat om het veroveren van land op water, de bescherming tegen wateroverlast, en het gebruik van wateren en waterwegen voor handelsdoeleinden. De kennis van waterstaatkundige werken is groot en is een belangrijk exportproduct. Toch heeft

er nooit eerder een WCC in Nederland plaatsgevonden. Dat was mede een gevolg van het ontbreken van een landelijke organisatie of overheid, die zich integraal bekommert om de bovengenoemde IWI en WCC doelstelling. In Nederland zijn er talloze organisaties en overheden die zich bezighouden met deelaspecten, maar de samenhang daartussen ont-

breekt. Er zijn gemalen- en sluiszettingen, historische werfjes, verenigingen van bruine vlootschippers, belangenorganisaties voor de vaarrecreatie, waterschappen, waterstaten enz., maar zelden trekken zij samen op. Van een internationale kanalenconferentie kan een belangrijke katalyserende werking uitgaan om deze clubs met elkaar in

Organisatie

De organisatie en realisatie van WCC2011 is in handen van het Projectteam WCC2011, in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincies Groningen, Friesland, Drenthe en het Drents Plateau en GolfslagAdvies. Zij werken nauw samen met de Ministeries van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en Infrastructuur en Milieu, Rijkswaterstaat, VOR, Unie van Waterschappen, Waterschap Hunze en Aas en Noorderzijlvest, Landschapsbeheer Nederland, Dienst Landelijk Gebied, ANWB, HISWA Vereniging, Stichting Recreatie Toervaart Nederland, Koninklijke Schuttevaer, Koninklijke Nederlandse Motorboot Club, Stichting Apeldoorns Kanaal, Bond Heemschut, Nije Compagnons, Rijksuniversiteit Groningen, Museumhuis Groningen, Eems Dollard Regio, Niedersächsischer Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz (NLWKN), PIANC en Inland Waterways International (IWI). De organiserende Stichting WCC2011 laat zich bijstaan door een Comité van Aanbeveling onder voorzitterschap van de Groningse Commissaris van de Koningin drs. M. van den Berg. Het Wetenschappelijke Comité, onder leiding van Drents provinciaal historicus dr. Michiel Gerding, staat garant voor de inhoud van de conferentie. Gerding promoveerde in 1995 op het onderzoek *Vier eeuwen Turfwinning*.

contact te brengen en samenwerking te versterken. In 2009 kon in Servië dankzij de inzet van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), onderdeel van ministerie van OCW Nederland, worden genomineerd. De RCE is leading partner in de ontwikkeling en uitvoering van het congres en staat borg voor facilitering van gezamenlijke initiatieven na het internationale congres in september 2011.

Noord-Nederland

Veel van de waterstaatkundige infrastructuur in de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel, alsmede in het aangrenzende Nedersaksen, houdt verband met de grootschalige turfwinning die sinds de middeleeuwen heeft plaatsgevonden. Het mag een wetmatigheid heten dat commer-

ciële, bedrijfsmatige turfwinning niet kon plaatsvinden zonder waterwegen. Zij zijn in eerste instantie essentieel voor de ontwatering van de veengebieden en vervolgens voor het vervoer van de turf en andere landbouwproducten. Waterwegen en het transport over water hebben de ruimtelijke inrichting van de veen(koloniale) gebieden bepaald, ook toen de turfwinning allang geschiedenis was geworden. De veenkoloniale landbouw en de landbouwindustrie hebben lange tijd van de waterinfrastructuur geprofiteerd. Wie de topografische kaart uit de jaren dertig van de vorige eeuw bestudeert, zal zich verbazen over de vertaktheid en de fijnmazigheid van waterwegen in Noord-Nederland. Na de Tweede Wereldoorlog, met de voortdurende groei van het wegverkeer, werden de kanalen met hun talloze bruggen steeds meer een obstakel. Bovendien werden zij als vaarweg steeds

minder geschikt vanwege de toename van het tonnage van de binnenvaartschepen. Het leidde tot in de jaren 80 naar demping van talloze waterwegen en tot het onttrekken aan de scheepvaart van veel andere kanalen. Bruggen werden vervangen door dammen of door onbeweegbare exemplaren. Alleen enkele hoofdvaarwegen behielden hun transportfunctie. Andere kanalen bleven alleen een rol spelen in de waterhuishouding. Sinds de jaren zeventig werd de recreatievaart meer van betekenis, voor het gebruik en beheer van de resterende vaarwegen, maar ook als economische factor. Dit leidde tot verbeteringen van voorzieningen en tot initiatieven voor het herstel van vaarverbindingen en het herontwikkelen van routes, zoals de eerste turfroute door Drenthe, Friesland en Overijssel. Ook het ambitieuze Friese merenproject in Friesland, de verbinding tussen het Zuidlaardermeer/Oost

Groningen en het Stadskanaal (Van turfvaart naar toervaart) en het herstel van de vaarverbinding tussen het Drentse Erica en het Groningse Ter Apel, waarbij een geheel nieuw kanaalvak moet worden aangelegd, zijn recente voorbeelden van deze ontwikkeling.

De ontwikkelingen in Noord-Nederland verdienen het om meer internationale bekendheid te krijgen, ook al omdat er grensoverschrijdende vaarverbindingen worden gerealiseerd tussen de vaarverbinding Erica-Ter Apel en het Haren-Rütenbrock Kanaal.

Het is goed voor de uitstraling en de promotie van de regio en een belangrijke stap in het (uit)bouwen van internationale netwerken en het bevorderen van kennisdeling.

Kennis delen

De noordelijke waterschappen beschikken over veel kennis over waterhuishouding, maar ook over het hergebruik van cultuurhistorische waardevolle objecten, zoals sluizen, gemalen, en oevers. Ook de kennis over natuur en ecologie en over klimaattransities is daar ruim vertegenwoordigd. Voor deze instanties is het interessant om hun kennis te delen met andere internationale partijen. Dit geldt evenzeer voor het kennisdomein van het

behoud en ontwikkeling van cultuurhistorische waarden en de toeristische en recreatieve ontsluiting waarin de British Waterways (BWA), die van oudsher een belangrijke rol speelt in de WCC, een belangrijke gids is.

Call for papers

Tot uiterlijk 31 januari 2011 kunnen samenvattingen (maximaal 400 woorden) voor mondelinge of posterpresentaties worden ingeleverd bij: m.gerding@drenthplateau.nl, vergezeld met persoonlijke gegevens als naam, adres, titel van de bijdrage en een korte biografie. Alle presentaties zijn in het Engels.

De thema's voor het congres zijn:

- Economie: Transport en Toerisme
- Ecologie: Watermanagement en Natuurbehoud
- Erfgoed: bescherming, restauratie en herontwikkeling
- Planning: Revitalisering van oevers
- Technologie: Infrastructuur en waterkwaliteit

Voor meer informatie zie www.worldcanalsconference2011.nl

Contactpersonen:

JanPieter Janse, projectleider:

06 52 47 33 60

Marika Schnitker: 06 15 87 93 96

In het voortraject van de conferentie is reeds samengewerkt met de hogeschool Van Hall-Larenstein in het kader van de leerwerkplaats die onder de vlag van de Veencompagnie functioneert. Het ligt in de bedoeling om deze samenwerking met hoger onderwijs instellingen in de verdere voorbereiding te continueren. Waterrelateerde bedrijven worden nadrukkelijk bij deze conferentie uitgenodigd.

Economische spin-off

De (nieuwe) vaarverbindingen zijn niet alleen van belang voor de toervaart, zij kunnen ook een motor vormen in de gebiedsontwikkeling en in de revitalisering van regio's zoals de veenkoloniën. De economische en ruimtelijke spin-off is een wezenlijk aspect van de nieuwe ontwikkelingen. De vaarwegen krijgen fysiek en mentaal hun centrale plaats in het gebied terug en kunnen een nieuw elan teweeg brengen. De heropening van de Vaart in Assen is daarvan een sprekend voorbeeld en ook langs de toekomstige vaarverbinding in Zuidoost-Drenthe zijn reeds initiatieven zichtbaar. Uitwisselingen van ervaringen met internationale partners kunnen daarbij een veel inspiratie opleveren en zijn een belangrijk doel van het congres. ■

Redactie Civiele Techniek

(Foto's: met dank aan Stichting Apeldoorns Kanaal)

World Canals Conference 2011

18-24 september 2011, Groningen

Thema's:

- Economie: transport en toerisme
- Ecologie: watermanagement en natuurbescherming
- Cultuurhistorie: bescherming en herontwikkeling
- Ruimtelijke ordening: revitalisering
- Technologie: infrastructuur en waterkwaliteit

Call for papers:
www.worldcanalsconference2011.nl